

नेपाल सरकार

अर्थ मन्त्रालय

भन्सार विभाग

सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन २०६४ को दफा ५ को उपदफा (३) अनुसार भन्सार विभागसँग सम्बन्धित २०७९ श्रावण महिना देखि २०७९ साल चैत्रमसान्तसम्म सम्पादन भएका कामहरूको विवरण सोही दफाको उपदफा (४) बमोजिम अद्यावधिक गरी प्रकाशन गरिएको छ।

(क) **निकायको स्वरूप र प्रकृति:** नेपाल सरकारको कार्य सञ्चालनको लागि नेपाल सरकार कार्य विभाजन नियमावली २०७४ बमोजिम स्थापित विभिन्न मन्त्रालयहरू मध्ये अर्थ मन्त्रालय मातहतमा रही राजस्व प्रशासन क्षेत्रसँग सम्बद्ध कार्यहरू गर्ने गरी विभागस्तरको निकायको रूपमा भन्सार विभाग क्रियाशील रहेको छ।

(ख) **निकायको काम कर्तव्य र अधिकार:** भन्सार विभागका काम कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम तोकिएका छन्;

- भन्सार सम्बन्धी नीतिगत सुधारहरू प्रस्ताव गर्ने,
- व्यापार सहजीकरण सम्बन्धी कार्यहरू गर्ने,
- आयात निर्यातमा लाग्ने कर राजस्व सङ्कलन गर्ने,
- भन्सार महसुल सम्बन्धी कार्य र सो को पुनरावलोकन सुन्ने सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- भन्सार दरबन्दी संशोधनको प्रारम्भिक प्रस्ताव तयार गर्ने र निर्णय भएपछि महसुल दरबन्दी पुस्तिका प्रकाशन गर्ने,
- कानून बमोजिम भन्सार महसुल छुट प्रदान गर्ने,
- वस्तु वर्गीकरण सम्बन्धमा पूर्वादेश जारी गर्ने,
- द्विविधा परेका वस्तुको वर्गीकरणको निर्णय गर्ने,
- भन्सार कार्यालयबाट भएका वस्तु वर्गीकरण सम्बन्धमा पुनरावलोकन सुन्ने,
- भन्सार एजेण्टको नियुक्ति, एजेण्टको इजाजतपत्रको नवीकरण तथा अनुगमन गर्ने,
- भन्सार मूल्याङ्कन तथा कारोबार मूल्यको अनुगमन गर्ने,
- भन्सार मूल्याङ्कनका सम्बन्धमा आवश्यकतानुसार पुनःमूल्याङ्कनको आदेश दिने,

- राजस्व जोखिमको आधारमा जाँचपास पछिको परीक्षण गराउने,
- मुद्दा तथा लिलामी सम्बन्धी भन्सार कार्यालयहरूको कार्यको अनुगमन, निर्देशन र समन्वय गर्ने,
- बण्डेड वेयर हाउस र बैङ्क ग्यारेन्टीको सुविधा प्रदान गर्नुका साथै सो कार्यको अनुगमन गर्ने,
- निकासी पैठारी संकेत नम्बरको दर्ता, नवीकरण, निलम्बन र खारेज गर्ने,
- भन्सार जाँचपासका लागि आशिकुडा विस्तार, कार्यान्वयन र अनुगमन गर्ने,
- भन्सार प्रशासनलाई यान्त्रिकीकरण तथा आधुनिकीकरण गर्न योजना बनाउने,
- राजस्वको दैनिक, मासिक र वार्षिक अभिलेख अद्यावधिक गर्ने,
- वार्षिक रुपमा बैदेशिक व्यापारको वस्तुगत तथ्याङ्क तयार गर्ने,
- रासायनिक पदार्थ तथा अन्य वस्तुहरूको नमूना परीक्षण गरी वर्गीकरण गर्ने,
- छिमेकी राष्ट्र एवं व्यापार साझेदार देशका भन्सार प्रशासनसँग समन्वय र सहकार्य गर्ने,
- विश्व भन्सार संगठन र व्यापार सम्बद्ध अन्य अन्तर्राष्ट्रिय संगठनहरूसँग समन्वय र सहकार्य गर्ने,
- भन्सार कार्यालयहरूको नियमित अनुगमन, सुपरिवेक्षण र निरीक्षण गर्ने,
- भन्सारका दरहरूको माध्यमबाट स्वदेशी उत्पादन र उद्योगहरूको संरक्षण गर्ने,
- हानिकारक र गुणस्तरहीन वस्तुको आयात नियन्त्रण गरी समाजको सुरक्षा गर्ने.
- विभाग र कार्यालयको बजेट तर्जुमा, निकासी र बाँडफाँड गर्ने,
- बजेट खर्चको अनुगमन गर्ने र लेखापरीक्षण गराउने,
- विभाग र मातहत कार्यालयहरूको भौतिक सम्पत्ति व्यवस्थापन गर्ने गराउने,
- बेरुजु फर्छ्यौट गर्ने गराउने,
- विभाग तथा भन्सार कार्यालयहरूको जनशक्ति व्यवस्थापन गर्ने,
- स्वदेशी तालिममा कर्मचारी मनोनयन गर्ने, वैदेशिक तालिममा मनोनयनको लागि सिफारिस गर्ने,
- भन्सार विभागसँग सम्बन्धित उजुरीहरूको फर्छ्यौट तथा गुनासोको सुनवाई गर्ने।

(ग) निकायमा रहने कर्मचारी संख्या र पद तथा श्रेणी:

सि. नं.	पद	श्रेणी	समूह	पद संख्या
१	महानिर्देशक १ उपमहानिर्देशक २	राजपत्राङ्कित प्रथम श्रेणी	सामान्य प्रशासन	३
२	निर्देशक	राजपत्राङ्कित द्वितीय	राजस्व	८
३	”	राजपत्राङ्कित द्वितीय	सा.प्रशासन	१
४	”	राजपत्राङ्कित द्वितीय	लेखा	१
५	”	राजपत्राङ्कित द्वितीय	केमिष्ट्र	१
६	”	राजपत्राङ्कित द्वितीय	तथ्याङ्क	१
७	”	राजपत्राङ्कित द्वितीय	विविध	२
८	शाखा अधिकृत	राजपत्राङ्कित तृतीय	राजस्व	२२
९	”	राजपत्राङ्कित तृतीय	सा.प्रशासन	२
१०	लेखा अधिकृत	राजपत्राङ्कित तृतीय	लेखा	१
११	कम्प्यूटर अधिकृत	राजपत्राङ्कित तृतीय	विविध	२
१२	तथ्याङ्क अधिकृत	राजपत्राङ्कित तृतीय	तथ्याङ्क	२
१३	केमिष्ट्र अधिकृत	राजपत्राङ्कित तृतीय	केमिष्ट्र	२
१४	क. ईन्जिनियर	राजपत्राङ्कित तृतीय	ईन्जिनियरिङ्ग	७
१५	शाखा अधिकृत	राजपत्राङ्कित तृतीय	सरकारी वकिल	१
१६	ईन्जिनियर	राजपत्राङ्कित तृतीय	मेकानिकल	१

१७	नायवसुब्बा	राजपत्र अनङ्कित प्रथम	राजस्व	२६
१८	”	राजपत्र अनङ्कित प्रथम	सा. प्रशासन	२
१९	लेखापाल	राजपत्र अनङ्कित प्रथम	लेखा	१
२०	सहायक केमेष्ट्र	राजपत्र अनङ्कित प्रथम	केमेस्ट्री	२
२१	हालुका सवारी चालक	श्रेणी विहिन	ई. मेकानिकल	१०
२२	कार्यालय सहयोगी	श्रेणी विहिन	सा. प्रशासन	१२
२३	स्वीपर	श्रेणी विहिन	सा. प्रशासन	२
	कुल जम्मा			११२

(घ) देहायका विषयहरू नागरिक वडापत्रमा स्पष्ट गरी सार्वजनिक गरिएको:

१	२	३	४	५
निकायबाट प्रदान गरिने सेवाहरू	सेवा प्रदान गर्ने निकायको जिम्मेवार अधिकारी	सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने दस्तुर र अवधि	निर्णय गर्ने प्रकृया र अधिकारी	निर्णय उपर उजुरी सुन्ने अधिकारी

(ङ) सम्बद्ध ऐन, नियम, कार्यविधि र निर्देशिकाहरूको सूची:

ऐनहरूको सूची :

- भन्सार ऐन, २०६४
- सालवसाली आर्थिक ऐनहरू
- विदेशी विनिमय नियमित गर्ने ऐन, २०१९

- सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३
- करार ऐन, २०५६
- निकासी पैठारी नियन्त्रण ऐन, २०१३
- सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनि लाउण्डरिङ्ग) निवारण ऐन, २०६४
- मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२
- मदिरा ऐन, २०३१
- अन्तःशुल्क ऐन, २०५८
- आयकर ऐन, २०५८
- राजस्व न्यायाधीकरण ऐन, २०३१
- उपभोक्ता संरक्षण ऐन, २०७५
- वातावरण संरक्षण ऐन, २०५३
- पशु स्वास्थ्य तथा पशुसेवा ऐन, २०५५
- निजामति सेवा ऐन, २०४९

नियमहरूको सूची :

- भन्सार नियमावली, २०६४
- विदेशी विनिमय नियमहरू, २०२०
- सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४
- निकासी पैठारी नियमहरू, २०३४
- सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनि लाउण्डरिङ्ग) निवारण नियमावली, २०७३
- मूल्य अभिवृद्धि कर नियमावली, २०५३
- मदिरा नियमावली, २०३३
- अन्तःशुल्क नियमावली, २०५९
- आयकर नियमावली, २०५९
- निजामति सेवा नियमावली, २०५०

निर्देशिका, कार्यविधि वा आदेशहरूको सूची:

- जाँचपास पछिको परीक्षण कार्यविधि, २०७८
- न्यून विजकीकरणको सामान खरिद गर्ने निर्देशिका, २०७३
- कर्मचारी सरुवा निर्देशिका, २०७१
- भन्सार मूल्याङ्कन निर्देशिका, २०७८
- भन्सार कार्यविधि, २०६७
- निकासी पैठारी संकेत नम्बर प्रदान गर्ने सम्बन्धी कार्यविधि, २०७९
- प्रज्ञापनपत्र पुनरावलोकन निर्देशिका, २०७३
- निष्क्रिय प्रज्ञापनपत्र फरफारक गर्ने सम्बन्धी निर्देशिका, २०७७
- छनौट प्रणाली कार्य सञ्चालन निर्देशिका, २०७७
- प्रज्ञापनपत्र संशोधन सम्बन्धी मार्ग निर्देशन, २०६९
- प्रयोगशाला परीक्षण तथा वस्तु वर्गीकरणका निमित्त मालवस्तुको नमूना संकलन तथा प्रेषण सम्बन्धी कार्यविधि, २०७३
- प्राङ्गारिक तथा जैविक मल नियमन कार्यविधि, २०६८
- भन्सार प्रयोगशाला कार्यविधि, २०७१
- यात्रुले आफ्नो साथमा ल्याउन र लैजान पाउने निजी प्रयोगका मालवस्तु सम्बन्धी सूचना, २०७७/०२/१५
- मालवस्तुको वर्गीकरण तथा उत्पत्ति सम्बन्धमा पूर्वादेश जारी गर्ने सम्बन्धी सूचना, नेपाल राजपत्र मिति २०७६/१०/२०
- UN Convention against tariff in Narcotic Drugs and Psychotropic substances, 1998
- Single Convention on Narcotic Drugs, 1961
- Convention on International Trade in Endangered species of wild Fauna and Flora (CITES)
- WCO GATT Valuation Guidelines
- WCO SAFE Framework Guidelines
- WCO PCA Guidelines Volume I
- WCO PCA Guidelines Volume II
- WCO HS Classification and Nomenclature.

(च) सम्पादन गरेको कामको विवरणः

आ.व. २०७९/८० चैत्र महिनासम्मको शाखागत प्रगति विवरण				
क	परिमाण खुलाउन सकिने कामको विवरणः			
सि.नं.	सम्पादित प्रमुख कामहरु	चैत्र महिनाको प्रगति	चैत्र महिना सम्मको प्रगति	कैफियत
१	भन्सार एजेन्ट इजाजतपत्र नविकरण	२	६	
२	नयाँ भन्सार एजेन्ट इजाजतपत्र वितरण	०	६१८	
३	वण्डेड वेयर हाउसको इजाजतपत्र नविकरण	०	२६	
४	वण्डेड वेयर हाउसको नयाँ इजाजतपत्र वितरण	३	१०	
५	उजुरी सम्बन्धी कारवाही (फर्छ्यौट)	२	३५	
६	सवारी साधनहरुको महसूल असुल गर्न भन्सार कार्यालयहरुलाई पत्र पठाइएको	४	६६	
७	वस्तु वर्गीकरण	६	२४	
८	कुटनैतिक सुविधा	१३५	७९८	
९	महसुल सुविधा प्रदान गरिएको संख्या	१०२	४९२	
१०	आयोजना अन्य छुट संख्या	६४	३७७	
११	अर्थ मन्त्रालयवाट आर्थिक विद्येयकको दफा १८ बमोजिम भएका छुट विवरण	१	९४	
१२	बेरुजु फर्छ्यौट (रु.०००)	०	२०२६१६७	

१३	जोखिम व्यवस्थापन समितिको बैठक	२	१७	
१४	भन्सार जाँचपास पछिको परिक्षण संख्या	४३	२५०	
१५	भन्सार जाँचपास पछिको परिक्षणबाट उठेको राजस्व रकम (रु.०००)	४०९१	२७११३	
१६	वस्तुहरूको प्रयोगशाला परीक्षण संख्या	४०	५४२	
१७	WAN अनुगमनबाट प्राप्त रकम (रु.०००)	७११९९	३७९०३६	
१८	सेवाग्राही सेवा कक्षबाट सेवा प्रवाहको विवरण:			
	टेलिफोनबाट सेवा प्रवाह	२०६	२४०८	
	ईमेलबाट सेवा प्रवाह	११३	१३८८	
	प्रत्यक्ष उपस्थिति	६४	३५३	
१९	जारी भएको Exim Code संख्या	१५९	१८१०	
ख	परिमाण खुलाउन नसकिने कामको विवरण:-			
१	नियमित रुपमा Valuation Page को अनुगमन गरी कैफियत देखिएका मालवस्तुहरूमा भन्सार कार्यालयहरूलाई ध्यानाकर्षण गर्ने गरिएको ।			
२	छनौट प्रणालीमा लेन अद्यावधिक गरि Risk Indicator तयार गरि प्रमाणित गरिएको ।			
३	बजार मूल्य सर्वेक्षण कार्यलाई प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयनमा ल्याईएको ।			
४	अन्य निकायबाट प्राप्त राजस्व छलीको सूचनाको विश्लेषण गरी सुधारात्मक उपायहरू तत्काल कार्यान्वयनमा ल्याउने कार्य समेत निरन्तर भईरहेको ।			
५	जोखिम पहिचान गर्न जनशक्ति विकास गर्ने कार्यका लागि र छनौट प्रणालीलाई थप भन्सार कार्यालयमा विस्तार गर्न कार्यटोली गठन ।			
६	विभिन्न आयोजनाहरूको स्वीकृत मास्टर लिष्ट अनुसार अर्थ मन्त्रालयबाट विभिन्न मितिमा दिईएको छुटको विवरण र अभिलेख अद्यावधिक गरिएको ।			
७	जोखिम प्रोफाईल अद्यावधिक गरी केन्द्रिय जोखिम ब्यवस्थापन समीतिको निर्णय			

	बमोजिम छनौट प्रणालीमा अद्यावधिक गरिएको ।
८	CEN Data Based मा Seizure Report Upload गरिएको ।
९	Toughened Glass को पैठारी सम्बन्धमा सबै भन्सार कार्यालयहरूलाई ध्यानाकर्षण गराईएको ।
१०	भन्सार ब्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउन मिति २०७९।१२।०१ देखि २०८०।०३।३२ सम्मको बैकल्पिक कार्ययोजना तर्जुमा गरि सबै भन्सार कार्यालयहरूमा कार्यान्वयनमा ल्याईएको।
११	प्रत्येक महिना Pending घोषणा (SAD) को परीक्षण गरी फर फारक गराउने कार्य भईरहेको ।
१२	आ.रा.वि., राजस्व अनुसन्धान विभाग र सम्पत्ति शुद्धीकरण विभागसंग चौमासिक रुपमा महानिर्देशक स्तरीय बैठक बसी राजस्व चुहावट नियन्त्रण विषयमा छलफल गरी आवश्यक देखिएका क्षेत्रमा तत्काल सुधार गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईरहेको ।
१३	दोस्रो भन्सार व्यवस्थापन गोष्ठी २०७९ चैत्र महिनाको २७ र २८ गते बिभिन्न बिषयमा छलफल र सिफारिस गरी सम्पन्न भएको ।
१४	नेपाल-वंगलादेश Joint Group on Customs Meeting Agenda लाई छलफल गरिएको ।
१५	CBM Report लाई अर्थ मन्त्रालय समक्ष पेश गरिएको ।

(छ) आम्दानी, खर्च तथा आर्थिक कारोवार सम्बन्धी विवरण:

आर्थिक वर्ष	खर्च शीर्षक	वार्षिक वजेट (रु.०००)	२०७९ चैत्रसम्मको खर्च (रु.०००)	%
२०७९/०८०	साधारण खर्च	११८,४५,८१	७२,९५,९०	६२
	पूँजिगत खर्च	९१,३६,११	१४,८९,२८	१६
		२०९,८१,९२	८७,८५,१८	४२

(ज) राजस्व आम्दानी सम्बन्धी विवरणः

सि. नं.	राजस्व शीर्षक	२०७९ चैत्र महिनाको लक्ष्य प्रगति (रु. करोडमा)			२०७९ चैत्रमसान्तसम्मको लक्ष्य प्रगति (रु. करोडमा)		
		लक्ष्य	प्रगति	प्रतिशत	लक्ष्य	प्रगति	प्रतिशत
१	भन्सार महसुल	२६६५	१५४९	५८	२२९०२	१२५६८	५५
२	मूल्य अभिवृद्धिकर	२१०३	१५७९	७५	१८५०५	१२६७७	६८
३	अन्तः शुल्क	६७२	२६९	४०	५७७५	२३६६	४०
४	सडक मर्मत तथा सुधार दस्तुर	१६८	४९	२९	१०७८	६०५	५६
५	सडक निर्माण तथा संभार दस्तुर	११८	२८	२४	७६२	२८५	३७
	जम्मा	५७२९	३४७६	६१	४९०२३	२८५०५	५८

(झ) कार्यालयगत राजस्व असुलीको विवरणः

आ व २०७९/०८० को चैत्रमसान्तसम्मको राजस्व (भन्सार महसुल, मुअकर, अन्तःशुल्क तथा अन्य कर) असुलीको विवरणः

सि. नं.	भन्सार कार्यालयको नाम	२०७९ चैत्रसम्मको लक्ष्य (रु. हजारमा)	२०७९ चैत्रसम्मको असुली (रु. हजारमा)	प्रगति प्रतिशत %
१	पशुपतिनगर	१८७०६	२१३४१	११४
२	मेची	१४८४५८६८	१०३२९१३१	६९
३	भद्रपुर	२५४०९३	५८०८४	२३
४	विराटनगर	४३९४१८७९	२५१४७४०१	५७

५	सुनसरी	६३८२३५	६०४८०५	९५
६	राजविराज	४४१०८	३४०७८	७७
७	ठाँडी	८४९८१	४३३०५	५१
८	सिराहा	१४८०८९	६२४३६	४२
९	जनकपुर	३६३५४०	२५३६२२	७०
१०	जलेश्वर	२६८६६६३	२०४४४१३	७६
११	सर्लाही	५९७०६३	३०७५६०	५१
१२	गौर	२६७९६१	१८२४००	६८
१३	वीरगञ्ज	१९१०३६४११	११५१३३५५०	६०
१४	सुक्खा वन्दरगाह	४९४२६५८२	३१९७४५९३	६५
१५	महेशपुर	२४९९६२	८२७२६	३३
१६	त्रिवेणी	४१४०	१४२०	३४
१७	भैरहवा	११४११२३४१	५४९४९४८१	४८
१८	सुठौली	१५६४४१०	७५१०२०	४८
१९	कृष्णनगर	५७१८९००	२८४३३०१	५०
२०	कोइलावास	१२७६	५३५३	४१९
२१	नेपालगञ्ज	२१५६५९७६	१३२१३२५४	६१
२२	राजापुर	२०७३५	६४२४	३१
२३	सती	१२४४४५	५३७२३	४३
२४	कैलाली	९०२२८२७	६०३१०१७	६७
२५	कञ्चनपुर	४३४७८७	३०७९४०	७१

२६	महाँकाली	२८६८	२५०४	८७
२७	दार्चुला	१४५०	२६८८	१८५
२८	त्रिभुवन विमानस्थल	२२५०२०१५	१३१९०४३०	५८
२९	तातोपानी	३४१३८४७	२१७४१२९	६४
३०	रसुवा	६८९२११८	५०६२९०५	७३
३१	जाँचपास परीक्षण	७३१०१	२७११४	३७
३२	चोभार सुक्खा बन्दरगाह	८९१५४	१४२६८८	१६०
३३	गौतमबुद्ध विमानस्थल	८९१५४	८५५८	१०
३४	अन्य	०	०	
	कुल जम्मा	४९०२३९२८९	२८५०५३३९४	५८

(अ) सूचना अधिकारीको नाम र पद: पुण्यविक्रम खड्का, निर्देशक (सम्पर्क मोबाइल नं.:
९८५११६१५६६)

मिति २०८० बैशाख १४